

Bemærkninger til lovforslaget

Det er formålet med dette lovforslag at sikre den enkelte borgers ret til at udøve erhverv eller arbejde uden dermed i kraft af et reelt obligatorisk medlemskab af en faglig organisation eller erhvervssammenslutning at skulle være pligtig til at yde økonomisk bidrag til politiske partier, som den pågældende ikke ønsker at støtte.

Forslagsstillerne mener, at det fremsatte lovforslag opfylder denne hensigt ved at udskille sådanne bidrag, som en sådan organisation eller sammenslutning måtte yde til politiske partier.

Det bemærkes, at en lignende ordning findes i Storbritannien, hvor den øjensynligt virker tilfredsstillende og har været gældende siden 1913 under skiftende parlamentsflertal. Det skal tilføjes, at Storbritannien i lighed med Danmark har ratificeret ILO-konvention nr. 87 af 1948 om foreningsfrihed og ret til at organisere sig, hvorfor en lovgivning som den her omhandlede må anses at ligge inden for rammerne af denne konvention.

En gennemførelse af lovforslaget vil ikke betyde, at de omhandlede organisationer og erhvervssammenslutninger bliver begrænset i deres primære formål af faglig eller fagpolitisk karakter, hvad enten det drejer sig om en fagforening, en arbejds-giverforening eller anden erhvervsorganisation.

Gennemførelsen af lovforslaget vil heller ikke betyde nogen begrænsning i organisationernes eller erhvervssammenslutningernes politiske virksomhed. Begrænsningen vil alene berøre baggrunden for erhvervelsen af de økonomiske midler, der kan stilles til rådighed af de pågældende organisationer og erhvervssammenslutninger til politiske partier, ligesom det fastslås, at der skal være offentlighed omkring regnskaberne for de pågældende midler, idet det må være i offentlighedens interesse at vide, i hvilket omfang faglige organisationer og erhvervssammenslutninger finansierer politiske partier.

Det bør overvejes at ledsage en lovgivning som denne med en tilsvarende, der kan beskytte aktionærmindretal imod, at et aktieselskab mod mindretallets ønske yder økonomisk støtte til politiske partier. En lovgivning, der tilpligter opstillingsberettigede eller i folketinget repræsenterede politiske partier at offentliggøre deres regnskaber, vil ligeledes være relevant, bl. a. under indtryk af, at firma-

er og aktieselskaber i et vist – men ukendt – omfang finansierer politiske partier. Vælgerne har et naturligt krav på at vide, hvilke økonomiske interesser der står bag politiske partier.

Det skal i øvrigt bemærkes, at forslagsstillerne ud fra ønsket om i mindst muligt omfang at gribe ind i faglige organisationers og erhvervssammenslutningers dispositionsfrihed har gjort bidragsfritagelsen til politiske partier betinget af en positiv handling fra medlemmets/ansøgerens side i stedet for som i andre, tilsvarende forslag at gøre bidragsfritagelsen til en kendsgerning, medmindre det enkelte medlem/den enkelte ansøger afgav erklæring om indforståelse med bidragsydelse. Hermed er lovforslaget bragt i overensstemmelse med den britiske lovgivning, som den er ændret af det britiske arbejderparti.

Det skal videre slås fast, at nærværende lovforslag alene tager sigte på bidrag til politiske partier, herunder disses valgfonds, og således ikke afskærer f. eks. fagbevægelsen fra at udgive dagblade eller arbejds-giverorganisationer fra noget tilsvarende ud af de almindelige kontingentmidler, ligesom det heller ikke berører eventuel støtte til frihedsbevægelser eller andre ikke-partipolitiske formål.

Alternativet til en lov som denne vil være en lovgivning rettet mod eksklusivaftaler mellem fagforeninger og arbejds-givere og mod indstilling af leverancer eller ophør af konsulentbistand og lignende for så vidt angår erhvervssammenslutninger på arbejdsgiversiden. En sådan lovgivning vil imidlertid være uhyre vanskelig at administrere uden dybtgående indgreb i arbejdsmarkedets selvforvaltning.

Forslagsstillerne finder på denne baggrund dette lovforslag mindre vidtgående, men tilstrækkeligt til at sikre den enkeltes rettigheder. Det er også langt mindre vidtgående end folketingets gentagne indgreb i arbejdsmarkedets fri forhandlings- og aftaleret, således som det er sket gennem ophøjelse af mæglingforslag til lov.

Lovforslaget er en genfremsættelse af et lovforslag fremsat den 1. november 1977, se Folketingstidende 1977–78, forhandlingerne spalterne 1399, 11584 og 11871, tillæg A, spalte 1377, tillæg B, spalte 1183.